

Ορθόδοξος Συναξαριστής :: <https://www.saint.gr>



**Άγιος Δαβίδ ο Μέγας Κομνηνός ο νεομάρτυρας και η
συνοδεία του Βασίλειος, Γεώργιος, Μανουήλ οι υιοί
του και Αλέξιος ο ανεψιός του**



Επισκεφτείτε τον ιστοχώρο μας στην διεύθυνση: <http://www.saint.gr/4333/saint.aspx>
για περισσότερες πληροφορίες για τον βίο (ονόματα, βίντεο, ακολουθίες, φωτογραφίες
κτλ) καθώς και για τυχών ενημερώσεις - διορθώσεις.

Τελευταία ενημέρωση βιογραφίας: 4/8/2013 6:18:00 μμ
Δημιουργία εγγράφου: 29/05/2026 19:47:03

Σύνοψη

Τύπος εορτής: Εορτάζει στις 1 Νοεμβρίου εκάστου έτους.

Ημ/νια Βίου: 4/8/2013 6:18:00 μμ

Βιογραφία

Στις 15 Αυγούστου 1461 μ.Χ., ο Μωάμεθ ο πορθητής μετά από σκληρή πολιορκία καταλαμβάνει την πρωτεύουσα των Μεγάλων Κομνηνών, την Τραπεζούντα. Η ύστατη ισχυρή έπαλξη της Ορθοδοξίας και του Ελληνισμού στην Ανατολή έπαψε να φωτίζει. Η αυτοκρατορία εσβέσθη και η κληρονομία ημών μετεστράφη αλλοτρίοις. Ο Ελληνισμός του Πόντου έζησε δύσκολες και κρίσιμες στιγμές. Πολλές φορές αισθάνθηκε την ανάσα του θανάτου. Και αυτός όμως ο θάνατος στο προπύργιο αυτό του ελληνισμού, που ονομάζεται Πόντος, δεν αντίκρουσε τίποτε άλλο παρά ψυχές όρθιες και ακατάβλητη απόφαση.

Ο τελευταίος αυτοκράτορας Δαβίδ, ο Μέγας Κομνηνός, όμηρος στα χέρια του πορθητή μαζί με τα τρία του παιδιά και τον ανεψιό του και διάδοχο Αλέξιο τον Ε έκτοπίζεται στην Αδριανούπολη. Η σωτηρία της Τραπεζούντας είναι ασφαλώς αδύνατη.

Είναι βέβαιο ότι η αγριότητα της άλωσης υπήρξε μικρότερη λόγω της συνθηκολογήσεως. Συνήθεια υπάρχει για κάθε καταστροφή να ρίχνονται οι ευθύνες μόνο στους ηγήτορες. Τα πραγματικά όμως αίτια ενυπάρχουν σε σύνθετες καταστάσεις και η νηφάλια διάγνωση παραθεωρείται. Αυτός που έχει την ατυχία να κυβερνά τις τελευταίες αυτές ώρες και να υφίσταται τους κλονισμούς της καταστροφής, αυτός είναι και ο εκ του προχείρου υπεύθυνος, ο άνανδρος, ο προδότης. Τέτοιο διπλό θύμα υπήρξε και ο αυτοκράτορας Δαβίδ.

Εδώ πρέπει να τονίσουμε ότι πάρα πολλοί ήσαν εκείνοι που θεωρούσαν την αντίσταση μάταιη και επέζησαν για τη λύση της συνθηκολογήσεως ελπίζοντας ότι θα εμετριάζετο το κακό και η οργή του πορθητού. Εμάς όμως μας ενδιαφέρει το τέλος του αυτοκράτορα.

Το ανώνυμο συναξάριο του γένους με λιτές γραμμές αναφέρεται στο μαρτυρικό του τέλος.

«Κατά τήν 26ην τοῦ μηνός Μαρτίου τῆς ΙΑ΄ Ἰνδικτιῶνος τοῦ 1463 ἔτους, ἡμέρα Σαββάτω, πικροτάτη, ὥρα γ΄ ἐκρατήθη ὁ Ἅγιος ἡμῶν Αὐθέντης καί Βασιλεύς Τραπεζοῦντος κύριος Δαβίδ ὁ Μέγας Κομνηνός ἐν Ἄνδριανουπόλει καθειρχθεῖς σὺν ἀλύσει ἐν τῷ Πύργῳ». (Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος Χρυσάνθου, «Ἡ ἐκκλησία Τραπεζοῦντος», Αθήναι 1933, σ. 521).

«Ἐν δέ τῇ πρώτῃ Νοεμβρίου, ἡμέρα Κυριακή καί ὥρα τετάρτη τῆς νυκτός ἐτελειώθη τῷ ξίφει ὁ αὐτός σὺν ἅμα τοῖς τρισὶν αὐτοῦ υἱοῖς καί τῷ ἀνεψιῷ, τῷ 1463 Ἰνδικτιῶνος ΙΒ΄ ἐν Κωνσταντινουπόλει», Αθήναι 1933, σ. 522 (Σκευοφυλάκειο Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀριθμ. 8, φυλ. 294α)].

Οι παραπάνω συναξαριακές σημειώσεις βρίσκονται σε μεμβράνινο χειρόγραφο ευαγγελιστάριο της Μονής της Θεοτόκου στη νήσο Χάλκη. Τώρα το χειρόγραφο με τις ενθυμίες βρίσκεται στο σκευοφυλάκειο του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Όταν ο Δαβίδ παρουσιάσθηκε στον Μωάμεθ αυτός του πρότεινε ένα από τα δυό, η να μείνει ζωντανός εφόσον απαρνηθεί την πίστη του η να θανατωθούν αυτός και όλη η οικογένειά του. Από την τρομερή αυτή πρόταση ο Δαβίδ διάλεξε τη δεύτερη λύση λέγοντας με παρρησία στον Μωάμεθ ότι: «Κανένα μαρτύριο δεν πρόκειται να με φέρει στο σημείο ν' απαρνηθώ την πίστη των πατέρων μου». (WEISZ WELTGESCHICTE – GRAZ LEIPZIG 1892 VII 117). Έτσι πέρασε ο Δαβίδ στην αιωνιότητα ανταλλάσσοντας τη βασιλική αλουργίδα με το φωτοστέφανο του μάρτυρα.

Όλοι όσοι ασχολήθηκαν με το τραγικό τέλος της Τραπεζουντιακής αυτοκρατορίας κατατάσσουν τον Δαβίδ στη χορεία των μαρτύρων, εκφράζοντας την κοινή συνείδηση του εκκλησιαστικού πληρώματος.

Ο Σάββας Ιωαννίδης στο έργο του «Ιστορία και στατιστική Τραπεζούντος» γράφει: «Και ο Ελληνισμός, προς τιμή του, έχει να επιδείξει δυό αυτοκράτορες, έναν να πεθαίνει με γενναιότητα πολεμώντας για την πατρίδα, τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο, και έναν να μαρτυρεί για την πίστη του. Δηλαδή τον τελευταίο αυτοκράτορα της Τραπεζούντας Δαβίδ, τον Μεγάλο Κομνηνό.

Και έτσι καθώς δυό είναι τα στοιχεία της εθνικής ύπαρξης του όλου Ελληνισμού, δηλαδή η πίστη στην πατρίδα και η θρησκεία, η Θεία πρόνοια συνεισφέρει σ' αυτόν με τον Κωνσταντίνο ως έφορο και ήρωα του Ελληνισμού και με τον Δαβίδ ως έφορο και ήρωα του χριστιανισμού». (Σάββα Ιωαννίδη, «Ιστορία και στατιστική της Τραπεζούντος», Θεσσαλονίκη 1988, σ. 95 (Α έκδοσις Κωνσταντινούπολις 1870)).

«Αλλά και μάρτυρες της πίστης έγιναν πολλοί σε πολλά μέρη, ακόμα και σήμερα ανάμεσα στα απρόσιτα χριστιανικά χωριά και έχουν υποστεί μαρτυρικές διώξεις. Και πρώτος απ' όλους είναι δίκαιο να μνημονευθεί ο τελευταίος από τους Μεγάλους Κομνηνούς, ο Δαβίδ, μαζί με τα παιδιά και τους συγγενείς του, που προτίμησε το μαρτυρικό θάνατο αντί να ζήσει και να απολαύσει τιμές, όπως έκαναν άλλοι που είδαμε, οι οποίοι επιθύμησαν τα πρόσκαιρα αντί για τα αιώνια και την εφήμερη εκτίμηση αντί γι' αυτήν που προέρχεται από τον Θεό και τους ανθρώπους». (Σάββα Ιωαννίδη, «Ιστορία και στατιστική της Τραπεζούντος», Θεσσαλονίκη 1988, σ. 124 (Α έκδοσις Κωνσταντινούπολις 1870)).

Ο λόγιος αρχιμανδρίτης Πανάρετος Τοπαλίδης, ηγούμενος της ιστορικής μονής του Τιμίου Προδρόμου Βαζελώνος στο περισπούδαστο έργο του «Ο Πόντος ανά τους αιώνες», σχολιάζει ως εξής το μαρτυρικό τέλος του αυτοκράτορα: « καί μετά τινος μηνας τίθεται ώμῶς ἀντιμέτωπος τοῦ διλήμματος, ἢ νά ἐξομώσῃ, ἢ νά σφαγῆ μετά τῶν τέκνων του. Προείλετο τό δεύτερον καί εἶδε σφαζομένους τούς υἱούς του καί τόν ἀνεψιόν του Ἀλέξιον καί μετ' αὐτούς ἐσφάγη καί αὐτός ἐπί λόφου καλουμένου «Πέγιογλου» ὑπό τῶν Τούρκων, καί κειμένου ἀντίπεραν τοῦ λόφου ἐφ' οὗ μαχόμενος ἔπεσε πρό δέκα ἐτῶν ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος. Καί οὕτω συνεπληρώθη τό μαρτύριον τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν τῷ προσώπῳ τῶν δυό αυτοκρατόρων αὐτοῦ, τοῦ μέν πεσόντος ἐν μάχῃ ἀμύνης ὑπέρ ἐλευθερίας, τοῦ δέ σφαγέντος ἐν μαρτυρίᾳ ὑπέρ τῆς ἀληθείας». (Αρχιμ. Παναρέτου Τοπαλίδου, «Ο Πόντος ανά τους αιώνες», Δράμα 1929, σ. 63-64.).

Ο εκλεκτός Πόντιος επιστήμονας Οδυσσέας Λαμψίδης σχολιάζει: «Τραγικός ἦρωας ὁ Δαβίδ, διά τοῦ θανάτου σφραγίζει τήν ἱστορίαν τῶν Μεγάλων Κομνηνῶν. Ἡ μοῖρα δέν ἠθέλησε νά χορηγήσῃ εἰς αὐτόν τόν θάνατον ἑνός πολεμιστοῦ, ἀλλά ὥρισεν εἰς αὐτόν τό τέλος ἑνός μάρτυρος «ξίφει τελειοῦται» ». (Αρχεῖον Πόντου, Αθήναι 1961, τόμος 24, σ. 28).

Από τις παραπάνω μαρτυρίες και απόψεις, αβίαστα συμπεραίνουμε ότι βρισκόμαστε μπροστά σ' έναν μάρτυρα στεφανωμένο και δικαιωμένο από τον δικαιοκρίτη Θεό, αδικημένο όμως από ολόκληρο τον ελληνισμό, αφού δεν προβάλλεται η θυσία του και δεν τιμάται το μαρτύριό του. Πολλοί είναι οι λόγοι για τους οποίους δεν τιμήθηκε πρεπόντως ο μάρτυς Βασιλεύς. Ήρθε όμως η ώρα εμείς οι απόγονοι και κληρονόμοι της Τραπεζουντιακής αυτοκρατορίας να αναδείξουμε την κοινή συνείδηση περί του μαρτυρίου του υπέρ του Χριστού, να αποδώσουμε προς αυτόν τα οφειλόμενα ως υιοί φιλοπάτορες και να επαληθεύσουμε την χρυσοστομικήν ρήσιν που λέγει: «ὡσπερ γάρ τόν ἥλιον ἀμήχανον σβεσθῆναι, οὕτω καί τήν μνήμην τῶν μαρτύρων». (Ἰωάννου Χρυσοστόμου, εἰς τόν Ἅγιον Ἱερομάρτυρα Φωκά, MIGNE, P.G. 50,699).

Ο αείμνηστος Μητροπολίτης πρώην Λεοντοπόλεως Σωφρόνιος Ευστρατιάδης στο επιστημονικό του έργο: «Αγιολόγιο της Ορθοδόξου εκκλησίας» γράφει τα εξής για το χρέος μας έναντι των μαρτύρων που βρίσκονται στην αφάνεια χωρίς να αποδίδονται σ' αυτούς οι νενομισμένες τιμές: «Διά τοῦτο ἔχομεν καθῆκον ἱερόν νά ἀναστήσωμεν τούς νεκρούς ἐπί τῆς γῆς καί ζῶντας ἐν τοῖς οὐρανοῖς, νά ἀποδώσωμεν εἰς τήν Ἐκκλησίαν τήν δόξαν αὐτῆς καί τό κάλλος, τάς μορφάς καί τά ὀνόματα τῶν ἡρώων τῆς πίστεως, οἵτινες διά τοῦ αἵματος αὐτῶν, καί διά τοῦ βίου αὐτῶν ἐστερέωσαν τά θεμέλια αὐτῆς καί εἶναι μέρος τοῦ ἀκηράτου στεφάνου αὐτῆς, ἀδάμαντες ἐκπεσόντες ἐκ τοῦ πολυτίμου στέμματος, θησαυρός ἱερός τῆς ἡμετέρας πίστεως. Ἔχομεν ἱερόν καθῆκον νά ἀναζητήσωμεν καί εὐρωμεν τούς κρυπτομένους ἀπό τά νέφη ἀστέρας καί τοποθετήσωμεν εἰς τό ἡρώων τῆς πίστεως. Αἱ κατά ἀνατολάς Ἐκκλησίαι διά τάς περιπετείας αὐτῶν ἀπώλεσαν τόν ἴδιον αὐτῶν κώδικα καί τά δίπτυχα καί τάς περγαμηνάς αὐτῶν διεσκορπίσθησαν εἰς τούς τέσσαρας ἀνέμους ὑπό τῆς λύσεως τῶν ἐχθρῶν καί ἠφανίσθησαν πολλά πολύτιμα τῆς κληρονομίας ἡμῶν μνημεῖα καί πειστήρια ἑναπέμειναν ὅθεν γεραρά λείψανα καί ταῦτα ἀπόκεινται εἰς ἡμᾶς νά περισυλλέξωμεν μετ' εὐλαβείας». (Σωφρονίου Ευστρατιάδου, Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως, «Αγιολόγιο της Ορθοδόξου εκκλησίας», Αθήναι 1995, σ. ιε).

Σύμφωνα με την παράδοση της Ορθοδόξου Ανατολικής εκκλησίας τον πρώτο λόγο στην αναγνώριση ενός αγίου έχει το πλήρωμα της τοπικής εκκλησίας. Η αυθόρμητη αναγνώριση από την συνείδηση των πιστών είναι καθοριστικός παράγων. Ειδικά για την τιμή στους μάρτυρας ο πολυγραφώτατος Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης παρατηρεί: «τῶν μαρτύρων τά λείψανα προσκυνοῦνται ὡς ἅγια καί χωρίς θαυμάτων καί εὐωδίας, μέ τό νά γίνεται φανερόν εἰς ὅλους διά τῆς ἐμπράκτου ἀποδείξεως τοῦ μαρτυρίου, ἢ εἰς Θεόν τελεία πίστις καί τελεία ἀγάπη αὐτῶν». (Άγίου Νικοδήμου Αγιορείτου, «Νέον Μαρτυρολόγιον», Ἀθήναι 1961, σ. 24).

Και ο Άγιος Αθανάσιος ο Πάριος παρατηρεί τα εξής: « ἢ πού ἠκούσθη εἰς τήν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ οἱ Θεῖοι Μάρτυρες νά καρτεροῦν τήν ἐπίγειον κρίσιν νά κυρώση τό μαρτύριόν τους, καί νά βεβαιώση ἐκείνους, ὅπου ἤδη ἐσφράγισαν τό τέλος τους μέ τήν ὁμολογίαν τῆς θείας πίστεως, καί τούς ὁποίους εὐθύς ἐν τῷ ἅμα ὁ ἀγνοηθῆτης Χριστός ἄνωθεν ἐστεφάνωσεν ; Τί ἄλλο εἶναι ἡ ἑορτή, παρά μακαρισμός καί δόξα καί τιμή, καί νά προβάλλωμεν εἰς τόν Θεόν πρέσβυν καί μεσίτην τόν ἑορταζόμενον, διά νά λαμβάνωμεν δι' αὐτοῦ παρά Θεοῦ τῶν ψυχικῶν μας παθῶν τήν ἴασιν ; Εἶναι ἄλλο τίποτας ἡ ἑορτή παρά ταῦτα ; Ἔπειτα δέν ἠκουσαν ποτέ τους, πῶς εὐθύς ὁπού πέση εἰς τήν γῆν ἡ κεφαλή τοῦ Μάρτυρος, οἱ παρόντες Χριστιανοί ἀπό ψυχῆς καί καρδίας χαίροντες, καί τόν Θεόν δοξάζουσι καί τόν Μάρτυρα μακαρίζουσι». (Π.Β.Πάσχου, «Ἐν ασκήσει καί μαρτυρίῳ», Αθήναι 1996, (Αθανασίου Παρίου περὶ νεομαρτύρων), σ. 81-82.).

Ο Βασιλεύς Δαβίδ θυσίασε πρόθυμα τα πάντα, Πατρίδα, γένος, ύπαρξη, οικογένεια, για την αγάπη του επουρανίου βασιλέως Χριστού. Είναι η καλή απαρχή των Νεομαρτύρων του Ποντιακού Ελληνισμού. Γι' αυτό δεν πρέπει η λήθη να καλύψει με το σιωπηλό της πέπλο το μαρτυρικό θάνατο του τελευταίου αυτοκράτορα της Τραπεζούντος Δαβίδ για πολλούς σοβαρούς λόγους, που έχουν σχέση με την εθνική μας, την Ορθόδοξη αυτοσυνειδησία μας και το μέλλον μας στο ιστορικό γίγνεσθαι.

Πρέπει να τιμούμε την ημέρα του μαρτυρίου του αποδεικνύοντας σε όλους εκείνους, που ίσως συνέφερε να παραδοθεί στην αφάνεια το πρόσωπο αυτό και το μαρτυρικό του τέλος, ότι τα παιδιά των ξεριζωμένων, όσο περνούν τα χρόνια, όχι μόνο δεν ξεχνούν' αλλά περισσότερο με ιερό δέος εγκύπτουν στην προγονική ιστορία, τη σπουδάζουν και αντλούν διδάγματα, αξίες και δύναμη και προχωρούν και διαπλέουν σ' όλον τον κόσμο με την «Α'ργώ» που δεν σταμάτησε το ταξίδι της. Τα παιδιά των ποντίων δεν ξεχνούν, διότι ηχεί μέσα τους η φωνή των Πατέρων τους, όπως την διασάλπισε ο αείμνηστος Λεωνίδας Ιασωνίδης: «Ξηρανθήτω ἡμῖν ὁ λάρυγξ, ἐάν ἐπιλαθόμεθά σου ὦ πάτριος ποντία γῆ».

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες



Άγιος Δαβίδ ο Μέγας Κομνηνός ο νεομάρτυρας και η συνοδεία του Βασιλείου, Γεώργιος, Μανουήλ οι υιοί του και Αλέξιος ο ανεψιός του



Πράξη κατατάξεως στο Αγιολόγιο της Εκκλησίας των Νεομαρτύρων Δαβίδ του Μέγα Κομνηνού, των τριών υιών του Βασιλείου, Γεωργίου και Μανουήκ και του ανεψιού αυτού Αλεξίου



Πράξη κατατάξεως στο Αγιολόγιο της Εκκλησίας των Νεομαρτύρων Δαβίδ του Μέγα Κομνηνού, των τριών υιών του Βασιλείου, Γεωργίου και Μανουήκ και του ανεψιού αυτού Αλεξίου

Σχετικά κείμενα

1. [ΑΓΙΟΚΑΤΑΞΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΔΑΒΙΔ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΙΑΣ ΑΥΤΟΥ](#)

Παραπομπές

1. [Amen.gr - Πύλη Εκκλησιαστικών Ειδήσεων](#)
2. [Ιερά Μητρόπολις Δράμας](#)